

BIJLAGE 3

College Onderzoeks Programma

gemeente Dordrecht

2003 - 2004

Inleiding

In 2002 is een start gemaakt met een aanpassing van de sturingsinstrumenten van de gemeente Dordrecht. In 2003 zal de nadruk liggen op verdere uitwerking en implementatie van die sturingsinstrumenten. Een van de nieuwe instrumenten is het uitvoeren van onderzoeken naar de efficiency en effectiviteit van onze organisatie en van het door ons gevoerde beleid. Door middel van de Verordening college onderzoeksprogramma 2003 heeft de raad op 18 maart jl. kaders vastgesteld voor deze interne audits.

Plaats en functie van onderzoek in de besturing van de organisatie; meerjarenperspectief

De besturing van de activiteiten van de gemeente vindt grotendeels plaats in een cyclisch proces. Hetzelfde geldt voor de (verbetering van de) bedrijfsvoering. Begroting, managementrapportages, interim-nota en jaarrekening zijn daarin de belangrijkste instrumenten. Bestuurders en managers hebben in aanvulling op dit cyclische instrumentarium regelmatig behoefte aan kennis van een bepaald onderwerp die dieper gaat dan door middel van managementrapportages, interim-nota en jaarrekening mogelijk is. Met behulp van kennis over huidige feiten worden gerichte besluiten over verbeteringen genomen. De onderzoeken leiden tot verbeterbesluiten. Als gevolg van deze ontwikkelings- of verbeteringsgerichte aanpak zullen de onderzoeken uit het college onderzoeksprogramma een van de elementen worden waarmee het continue kwaliteitsstreven van onze organisatie wordt opgebouwd. Het opvolgen van de verbeterbesluiten en de resultaten daarvan worden gevolgd in het reguliere cyclische proces van begroting, managementrapportages en jaarrekening.

Bij het college onderzoeksprogramma gaat het niet om beleidsvoorbereidend onderzoek zoals behoefte inventarisaties onder de bevolking van Dordrecht. Dat onderzoek, dat antwoord geeft op de vraag naar "de staat van Dordt", is en blijft nodig maar wordt niet geïntegreerd in het college onderzoeksprogramma. Waar het college onderzoeksprogramma zich wel op richt zijn de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie en het gevoerde beleid. Het college onderzoeksprogramma richt zich met andere woorden op "de stand van de organisatie" en "de stand van het beleid".

Bij de keuze van concrete onderwerpen die in het kader van het college onderzoeksprogramma in onderzoek genomen worden, ligt het in de rede te kiezen voor een meerjarige opbouw. Immers: van een doelmatige organisatie die over relevante en juiste beleids- en verantwoordingsinformatie beschikt mag eerder verwacht worden dat die doeltreffend beleid kan voeren. Daarom is het zinvol bij de keuze van onderwerpen voor het college onderzoeksprogramma in het begin te focussen op de doelmatigheid van de organisatie en de kwaliteit van de informatie waarover bestuur en management beschikken. Nadat daarin zonedig een aantal kwaliteitsverbeteringen zijn aangebracht, kan de focus van het college onderzoeksprogramma zich gaan verleggen naar de doeltreffendheid van het gevoerde beleid.

Onderzoeks- en rapportageprocedure

Het college onderzoek wordt uitgevoerd binnen de kaders van de Verordening college onderzoeksprogramma 2003. De selectie van de uit te voeren onderzoeken geschiedt aan de hand van de volgende criteria:

Aanmerkelijk belang

Een onderwerp moet voor de gemeente een aanmerkelijk belang hebben. Dit kan zijn doordat de burgers er aanhoudend aandacht voor vragen, doordat er veel middelen mee gemoeid zijn en er twijfels bestaan aan het rendement, of doordat het een belangrijke organisatorische vraag betreft.

Verbeteringsmogelijkheden

De inschatting vooraf van de mogelijkheden tot verbetering die het onderzoek oplevert moet goed zijn. Onderwerpen waarop de gemeente geen of slechts beperkte bijsturingmogelijkheden heeft komen minder snel in aanmerking voor opname in het college onderzoeksprogramma.

Toegevoegde waarde

Het is noodzakelijk om capaciteit en budget in te zetten op die onderwerpen waarop een zo groot mogelijk effect verwacht mag worden. Vraagstukken die een complexe onderzoeksopzet vergen komen minder snel in aanmerking om opgepakt te worden.

Spreiding

Om het effect van onderzoek op de organisatie ontwikkeling en het lerend vermogen van onze organisatie te optimaliseren ligt het voor de hand de onderzoeksonderwerpen te spreiden over de verschillende sectoren, bedrijven en programma's.

Sectoroverstijgende onderwerpen

Onderwerpen die passen binnen de eerstelijns control komen in principe niet in aanmerking om in het college onderzoeksprogramma te worden opgenomen. Onderwerpen die meer dan 1-sector of bedrijf betreffen of die zelfs gemeentebreed onderzocht moeten worden liggen om die reden meer voor de hand in het college onderzoeksprogramma.

Voorlopig selectie criterium: ondersteuning opbouw eerstelijns onderzoeken

Bedrijfsvoeringonderzoek dat de sectorgrenzen niet overschrijdt moet in principe uitgevoerd worden door de sectorcontrollers in opdracht van de sectordirecteuren. Dit onderdeel van de brede eerstelijns control is binnen onze gemeente echter nog onvoldoende ontwikkeld. Gedurende de eerste 1 à 2 jaar van het college onderzoeksprogramma kan het daarom zinvol zijn om enkele onderwerpen in het college onderzoeksprogramma op te nemen die als voorbeeld kunnen dienen voor onderzoek dat past binnen de eerstelijns control.

Uit te voeren onderzoeken in de periode september 2003 – september 2004

Op grond van de bovenstaande selectiecriteria heeft het college besloten de volgende onderwerpen aan de raad voor te stellen om in de periode september 2003 – september 2004 in uitvoering te nemen:

Inhuur externen***Indicatie van de probleemstelling:***

- met welke omvang huurt de gemeente Dordrecht externen in;
- waarvoor worden externen ingehuurd;
- welke procedures gelden er voor externe inhuur;
- in hoeverre worden de procedures nageleefd.

Verwachte startdatum onderzoek:

September 2003

Verwachte publicatiedatum onderzoek:

Januari 2004

Portefeuillehouder

WOMT Govert Veldhuijzen

Opzet en werking van besluitvorming over vergunningaanvragen***Indicatie van de probleemstelling:***

- hoe verloopt vergunningverlening door de gemeente;
- wat zijn de juridische kader en beleidskaders voor vergunningverlening;
- in hoeverre voldoet de vergunningverlening in opzet en werking aan de daarvoor geldende normen.

Verwachte startdatum onderzoek:

November 2003

Verwachte publicatiedatum onderzoek:

Juli 2004
 Portefeuillehouder
 WRO Cok Sas

Organisatiecultuur toezicht en handhaving

Indicatie voor de probleemstelling:

- welke visie hebben bestuur en ambtelijke leiding op de voor toezicht en handhaving benodigde organisatiecultuur;
- in welke mate is sprake van deze cultuur in de Dordtse organisatie.

Verwachte startdatum onderzoek:

Februari 2004

Verwachte publicatiedatum onderzoek:

Juli 2004

Portefeuillehouder

Burgemeester

Naleving aanbestedingsprocedures

Indicatie voor de probleemstelling:

- in hoeverre is in werkprocessen gewaarborgd dat aanbestedingsregels bij inkoop worden nageleefd;
- Werden de aanbestedingsprocedures gedurende de afgelopen periode (bijvoorbeeld 6 maanden) daadwerkelijk nageleefd.

Verwachte startdatum onderzoek:

mei 2004

Verwachte publicatiedatum onderzoek:

september 2004

Portefeuillehouder

WFE, in het voorliggende voorstel voor een portefeuillevdeling is dat Bas van der Zwaan

De onderzoeken naar de vergunningverlening en de organisatiecultuur van toezicht en handhaving worden in onderlinge samenhang in de zomer van 2004 gepubliceerd. Hiertoe is besloten op grond van de sterke inhoudelijke samenhang tussen de onderwerpen van die twee onderzoeken.

Het college komt op grond van de volgende overwegingen tot haar voorstel aan de raad om de bovengenoemde onderwerpen op te nemen in het college onderzoeksprogramma 2003-2004:

De inhuur van externen is een onderwerp dat de aandacht heeft van zowel uw raad als ons college en de AD. Een onderzoek naar dit onderwerp ligt om die reden voor de hand.

Het onderzoek naar de organisatiecultuur in relatie tot toezicht en handhaving is door ons aan de u reeds toegezegd. Het onderzoek naar de vergunningverlening betreft de fase die ligt vóór toezicht en handhaving en vormt daarom een logisch onderwerp om in samenhang met het toegezegde onderzoek in onderzoek te nemen.

De naleving van aanbestedingsprocedures is een onderwerp aan de hand waarvan concreet naar de integriteit van de organisatie kan worden gekeken. Dit onderwerp kan wel pas in het tweede kwartaal van 2004 in onderzoek worden genomen, aangezien de maatregelen voor het professionaliseren van de inkoop waartoe onlangs is besloten eerst de kans moeten krijgen hun waarde te bewijzen.

Evaluatie

Het onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie en het gevoerde beleid zullen we expliciet inzetten als kwaliteitsinstrument. Daarmee sluiten we aan bij het brede kwaliteitstraject dat binnen de organisatie is ingezet.

Nadat de volledige cyclus van totstandkoming en uitvoering van het college onderzoekprogramma 2003-2004 in de tweede helft van 2004 is afgerond, mag verwacht worden dat de eerste effecten van de onderzoeken zichtbaar zijn. De organisatie heeft op dat moment met zes onderzoeken ervaring opgedaan. Het betreft de vier nu voorgestelde onderzoeken plus de onderzoeken naar subsidieverlening respectievelijk een totaaloverzicht van de uitkomsten van benchmarks waaraan de gemeente heeft deelgenomen). Op dat moment zullen de werkwijze, de organisatorische verankering en de effecten van het college onderzoeksprogramma worden geëvalueerd.

Wettelijk kader college onderzoeksprogramma

Artikel 213a van de gemeentewet luidt als volgt:

1. Het college verricht periodiek **onderzoek** naar de **doelmatigheid** en de **doeltreffendheid** van het door hem gevoerde bestuur. De raad stelt bij verordening regels hierover.
2. Het college brengt schriftelijk verslag uit aan de raad van de resultaten van de onderzoeken.
3. Het college stelt de rekenkamer of, indien geen rekenkamer is ingesteld, personen die de rekenkamerfunctie uitoefenen, tijdig op de hoogte van de onderzoeken die hij doet instellen en zendt haar, onderscheidelijk hen, een afschrift van een verslag als bedoeld in het tweede lid.

Artikel 214 van de gemeentewet houdt in dat de verordeningen uit de artikelen 212, 213 en 213a naar GS gestuurd moeten worden.

Verordening College onderzoeksprogramma 2003

De raad van de gemeente Dordrecht

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 maart 2003, nr. SO/2003/207;

Overwegende dat het gewenst is regels vast te stellen met betrekking tot het opstellen en uitvoeren van college onderzoeksprogramma's;

gelet op artikel 213a van de gemeentewet;

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende

VERORDENING MET BETREKKING TOT HET
COLLEGE ONDERZOEKSPROGRAMMA.

Artikel 1

Begripsbepalingen

- a. Onder het college onderzoeksprogramma wordt verstaan de verzameling onderzoeken die het college in enig jaar laat uitvoeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie en het gevoerde beleid.
- b. Een jaar voor een onderzoekprogramma loopt van september van enig jaar tot september van het daaropvolgende jaar.
- c. Onder jaarverslag wordt in deze verordening verstaan het stadsjaarverslag.
- d. Onder gelieerde instellingen worden verstaan instellingen die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van een bijdrage die door de gemeente is verstrekt in de vorm van een deelneming, lening, garantie of subsidie.

Artikel 2

Doel college onderzoeksprogramma

Het college onderzoeksprogramma heeft tot doel het college, de raad en de inwoners van Dordrecht inzicht te verschaffen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie en het gevoerde beleid, de organisatie mogelijkheden voor verbeteringen aan te reiken en een basis te bieden voor verantwoording aan raad en burgers over de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid en organisatie.

Artikel 3***Vaststelling college onderzoeksprogramma***

Jaarlijks presenteert het college in het stadsjaarverslag het voorgenomen college onderzoeksprogramma voor de periode september lopend jaar – september volgend jaar. Het college onderzoeksprogramma bevat de te onderzoeken onderwerpen met een globale aanduiding van de te onderzoeken aspecten van het onderwerp, start- en publicatiedatum van het onderzoek en de portefeuillehouder binnen het college. Het college stelt zo spoedig mogelijk na de raadsbehandeling van het college onderzoeksprogramma dit programma vast.

Artikel 4***Beschikbaar stellen budget***

De raad stelt een budget vast dat beschikbaar is voor de uitvoering van het college onderzoeksprogramma.

Artikel 5***Uitvoering onderzoek***

De onderzoeken uit het college onderzoeksprogramma worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de stadscontroller. De medewerkers die belast worden met de uitvoering van een onderzoek uit het college onderzoeksprogramma hebben toegang tot alle documenten en bestanden die zij in het kader van het onderzoek van belang achten. Deze bevoegdheid strekt zich niet uit tot de documenten en bestanden van gelieerde instellingen.

Artikel 6***Publicatie onderzoeksresultaten***

Van elk afzonderlijk onderzoek uit het college onderzoeksprogramma wordt een rapport opgesteld en door het college vastgesteld. Het college biedt het rapport aan de raad aan. Het rapport en de daaraan te verbinden verbeteracties worden door het college met de raad besproken. Vervolgens stelt het college de verbeteracties vast.

Artikel 7***Publicatie resultaten en verbeteracties***

In het stadsjaarverslag worden de verantwoording over het uitgevoerde onderzoeksprogramma en de voortgang in die verbeteracties opgenomen.

Artikel 8***Slotbepaling***

Deze verordening kan worden aangehaald als "Verordening College onderzoeksprogramma (18 maart) 2003"

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad op 18 maart 2003

De griffier

De voorzitter
